

tie), de industriële sector (22%) en de automobielsector (19%).

Wat de bouwsector betreft, kunnen we verwijzen naar de vastgoedcrisis in de Verenigde Staten, waar de bouw van nieuwe woningen zo goed als stilgevallen is. Ook in het Midden-Oosten, bijvoorbeeld in Dubai, werden heel wat prestigieuze bouwprojecten geschrapt of uitgesteld. In Europa is de neergang weliswaar minder spectaculair dan in de Verenigde Staten, maar niettemin heeft ook bij ons de bouwsector betere tijden gekend.

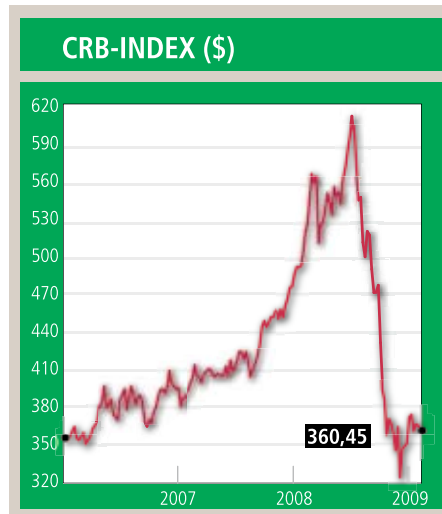
De industriële sector ondervindt eveneens de impact van de economische crisis. Ook hier was de Verenigde Staten de voorloper. Over 2008 daalde de industriële productie met 7,8 procent en ook het aantal nieuwe orders voor duurzame consumptiegoederen ging er fors op achteruit. Intussen zijn ook Japan, de Europese Unie en Groot-Brittannië officieel in een recessie.

De autosector, een andere belangrijke afnemer van staal, maakt momenteel de grootste crisis ooit door. Als gevolg van de lagere vraag kampen constructeurs met grote onverkochte voorraden, vandaar dat vrijwel alle grote autofabrikanten de voorbije maanden hun productiecapaciteit fors hebben afgebouwd. China was tot nog toe de enige markt die relatief goed kon standhouden, maar ook daar heeft de crisis intussen toegeslagen. In 2008 werden 7 procent meer auto's verkocht dan een jaar eerder, maar in december was er een afname op jaarbasis met maar liefst 12 procent. 2009 belooft alvast geen goed jaar te worden voor de Chinese autoverkoop.

Ten slotte speelde de moeilijke kredietverlening eveneens een niet te onderschatten rol in de lagere vraag. De snel verslechterende economische vooruitzichten en de toegenomen risicoaversie bij banken heeft de bereidheid om leningen toe te staan sterk doen afnemen. Daardoor ontstond al snel een liquiditeitsprobleem bij potentiële kopers. Deze situatie is niet alleen op de staalindustrie van toepassing, maar geldt eigenlijk voor alle grondstoffen.

FLESSENHALS OPGELOST

De flessenhals aan de aanbodzijde was een van de redenen dat de staalprijs vorige zomer een recordprijs noteerde. De voorbije jaren stond bij de producenten dan ook alles in het teken van productieverhogingen en overnames om aan de steeds verder toenemende vraag te kunnen voldoen. Maar de producenten moesten zich gezien de snel afnemende vraag aan de nieuwe economische realiteit aanpassen. Dit gebeurde ook.

	05/01/09	02/02/09	mutatie
CRB-index*	372,61	360,45	-3,3%
Aluminium (\$/ton)	1.545,25	1.355,25	-12,3%
Goud (\$/tr.oz.)	853,50	918,25	7,6%
Koffie (\$-cts/lb)	107,70	119,75	11,2%
Koper (\$cts/pond)	144,20	142,35	-1,3%
Nikkel (\$/ton)	12.402,50	11.202,50	-9,7%
Olie (\$/vat)	49,62	43,82	-11,7%
Suiker (\$cts/lb)	12,81	13,59	6,1%
Tarwe (\$cts/bushel)	616,75	563,75	-8,6%
Zilver (\$/tr.oz.)	11,23	12,42	10,6%

*CRB-index: grondstoffenfuturesindex van het Commodity Research Bureau

De meeste staalbedrijven verminderden de productie met 30 tot 35 procent en sommige zelfs met de helft. Voorbeelden zijn wereldmarktleider Arcelor Mittal, Nippon Steel, de grootste staalproducent van Japan, en Tata Steel, de eigenaar van Corus.

Ook de inputkosten om staal te produceren zijn de voorbije maanden sterk teruggevallen. Te denken valt hierbij aan de prijzen van energie (ruwe olie, gas), steenkool en ijzererts. Indirect hadden ook de lagere vrachttarieven een impact. Moderne staalbedrijven maken daarom versneld werk van verticale integratie. Naast de staalproductie zelf proberen ze zo veel mogelijk controle te krijgen over de totale productieketen. Met name Arcelor Mittal is hierin al het verst gevorderd. Zo controleert de groep ongeveer de helft van het ijzererts dat het nodig heeft om staal te produceren. De uiteindelijke bedoeling is om de kosten te verlagen en de afhankelijkheid van de conjunctuurgrillen te doorbreken.

ENKELE LICHTPUNTJES

De afbouw van productiecapaciteit is op langere termijn een goede zaak voor het evenwicht tussen vraag en aanbod. Die

aanpassing vermijdt dat de voorraden al te hoog oplopen en maakt het de producenten mogelijk om met een gezonde basis weer van start te gaan bij een opleving van de economische activiteit.

En er is nog een reden om hoopvol te zijn. Eind vorig jaar besloot de Chinese State Council namelijk om de lokale economie een duwtje in de rug te geven. Op het eerste gezicht is dat niet nodig, want van een recessie is in China officieel nog geen sprake. De economie groeide er in 2008 met 9 procent, het laagste cijfer van de voorbije zes jaar. In 2007 was er nog een groei met 13 procent. De ontwikkeling is dus duidelijk negatief, want in het vierde kwartaal viel de groei zelfs terug naar 6,8 procent, het laagste cijfer sinds 2001. Voor 2009 gaan analisten uit van een groeicijfer tussen 5 en 7,5 procent.

Toch heeft de lagere groei al een impact op de werkgelegenheid, want de voorbije maanden verloren miljoenen Chinezen hun baan. Om de sociale rust te bewaren, besliste de Chinese overheid om de komende twee jaar omgerekend bijna 600 miljard dollar te besteden. Dit bedrag komt overeen met 16 procent van het Chinese bruto binnenlands product en kan dus bezwaarlijk een peulenschil worden genoemd. Het geld zal de komende twee jaar gebruikt worden om grote infrastructuurwerken te financieren. De overheid selecteerde een aantal specifieke werkdomeinen waaronder met name nutsvoorzieningen (elektriciteitscentrales, waterzuivering), transport, milieu en moderne woningen op het platteland. Heel wat van die projecten zijn erg staalintensief.

SLECHT NIEUWS INGEPRIJSD

Het Chinese infrastructuurplan alleen zal de effecten van de lagere vraag op wereldniveau natuurlijk niet compenseren. Een wondermiddel is het dus niet. Zolang de economische omstandigheden niet opklaren en de voorraden niet worden afgebouwd, kan de situatie in de staalindustrie niet duurzaam verbeteren. Er is dan ook geen enkele reden om aan te nemen dat de staalprijzen op korte termijn zullen herstellen. Dit betekent echter niet dat aandelen van staalbedrijven automatisch ook slechte beleggingen zijn. In de huidige koersen zit al heel wat slecht nieuws verrekend. Met de ingrepen aan de aanbodzijde, gekoppeld aan de lagere inputkosten en de toegenomen verticale integratie, moeten de meeste producenten deze crisis kunnen overleven of er zelfs versterkt uit kunnen komen. ■